

D ů v o d y:

Okresní soud v Šumperku vzal v rozsudku ze dne 18. června 1925 za zjištěno, že obžalovaný dne 25. března 1925 v Č. B. urazil vrchního četnického strážmistra Karla N-a ve službě se nacházejícího tím způsobem, že se před ním nápadně a ironicky klaněl a křižoval, čímž ho sesměšňoval. Tuto urážku kvalifikoval okresní soud jako urážku slovní podle Šu 312 tr. zák., jelikož nečelila proti tělu uraženého a uznal obžalovaného vinným oním přestupkem. Na odvolání obžalovaného rozhodl krajský soud v Olomouci jako soud odvolací ve věcech přestupkových rozsudkem ze dne 14. října 1926, že se odvolání obžalovaného do výroku o vině vyhovuje a napadený rozsudek se změňuje v ten smysl, že se obžalovaný od obžaloby pro přestupek ve smyslu Šu 312 tr. zák. podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. osvobozuje. Odvolací soud, jenž převzal skutková zjištění rozsudku prvního soudu, odůvodňuje své rozhodnutí úvahou, že podle Šu 312 tr. zák. jest dána skutková podstata, urazí-li pachatel osobu vrchnostenskou ve službě buď slovem nebo skutkem: že urážky skutkem tu není, vyslovil již první soud, avšak není tu ani urážky slovem, neboť klanění se, třeba ironické, jak bylo zjištěno, a křižování se není podle přirozeného výkladu slovní urážkou; není-li to ani urážkou proti tělu, není vůbec dána skutková podstata přestupku podle Šu 312 tr. zák., jest tu spíše nepřístojné jednání, stíhatelné ve smyslu patentu z roku 1854. Rozhodnutím odvolacího soudu byl porušen zákon; spočíváť rozhodnutí to na právně mylném výkladu Šu 312 tr. zák. Správně sice odvolací soud ve shodě s názorem prvního soudu neshledal v chování se obžalovaného, jež obě stolice souhlasně zjistily, urážky skutkem, přidržev se v té příčině ustálené judikatury (rozh. býv. víd. nejv. soudu úř. sbírka č. 1105, 1256, 2157, 3786 a č. 1495 sb. n. s.), než pojem urážky slovní podle Šu 312 tr. z. vykládá příliš úzce, omezuje jej na urážku slovem, t. j. slovem mluveným nebo proneseným. Zpravidla ovšem slouží k vyjádření myšlenky slovo, než nezřídka lze vyjádřiti myšlenku způsobem pro zevnější svět nepochybně srozumitelným i posuňky, tedy jednáním, které to, co jinak slovem dochází svého nepokrytého výrazu, v jednotlivém případě symbolicky vyjadřuje. Jednání takové dlužno proto již vzhledem k tomu, že jest určeno nahraditi mluvené nebo psané slovo, se stanoviska Šu 312 tr. zák. pojmově zahrnouti mezi projevy slovní. Při správném výkladu a užití zákona bylo obžalovaného uznati vinným přestupkem podle Šu 312 tr. zák., ovšem teprve za náležitých zjištění po stránce subjektivní. Sproštění obžalovaného nemohlo tudíž býti za správného výkladu a užití zákona odůvodňováno názorem, že projev obžalovaného nespadá pod pojem slovní urážky ve smyslu Šu 312 tr. zák. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle §§ 33, 292 a 479 tr. ř. uznati právem jak se stalo.

Čís. 2840.

Zrušovací soud smí za základ svého rozhodnutí položit jen ty skutečnosti, které soud první stolice zjistil, nepřekročiv obžalobu; nelze mu

přihlížeti ani k porušení zásady »ne bis in idem«, uplatňovanému jako zmatek čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., neobsahuje-li rozsudek výroku v tomto směru.

Zásada »ne bis in idem« v trestním řízení.

(Rozh. ze dne 30. června 1927, Zm II 186/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. prosince 1926, pokud jím byl obžalovaný Arnošt Sch. uznán vinným přestupkem podle Šu 477 tr. zák., byl porušen zákon v zásadě »ne bis in idem«; rozsudek ten se ve výroku, týkajícím se obžalovaného Arnošta Sch-a zrušuje a tento obžalovaný se z obžaloby podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostňuje.

Důvody:

Arnošt Sch. byl rozsudkem okresního soudu ve Sl. Ostravě ze dne 8. ledna 1926, v němž jest omylem jmenován »Alois«, osvobozen od obžaloby, že koncem roku 1925 ve S. O. koupil od neznámých lidí a za příliš nízkou cenu litinovou rouru a železná mřížová dvířka, tedy za takových okolností, které u něho mohly vzbuditi podezření, že tyto věci pocházejí z krádeže a že tím spáchal přestupek podezřelého nákupu podle Šu 477 tr. zák. Pokud jde o litinovou rouru, uvádí se v důvodech rozsudku, že tato byla odcizena hostinskému Rudolfu T-ovi ve S. O., a běže soud podle výpovědi svědka Stanislava P-o za prokázáno, že on spolu s Rudolfem P-em posekali rouru na drobné kousky a tyto pak obžalovanému Arnoštu Sch-ovi prodali. Obžalovaný doznal, že kousky litinové roury koupil za 72 Kč a soud uvěřil jeho obhajobě, že měl za to, že P-o a P. našli po případě nasbírali litinové kousky na haldě a že si je přivlastnili jako věc bezcennou a opuštěnou. Poněvadž soud nemohl zcela spolehlivě zjistiti, že obžalovaný litinové kousky koupil za takových okolností, ze kterých mohl poznati, že kousků těch bylo nabyto způsobem nepoctivým, sprostil ho podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. z obžaloby. Tento rozsudek, nebyv veřejným obžalobcem napaden, nabyl moci práva. Rozsudkem krajského soudu v Mor. Ostravě ze dne 10. února 1926 byl však vedle Rudolfa P-a, odsouzeného pro zločin krádeže litinové roury v ceně nejméně 500 Kč ku škodě Rudolfa T-y, uznán vinným také Arnošt Sch. přestupkem podle Šu 477 tr. zák. proto, že dne 21. října 1925 ve S. O. koupil roztlučené kousky litinové roury, které podle své povahy proti nabízejícímu vzbudily podezření. Z odůvodnění rozsudku vychází s naprostou nepochybností na jevo, že jde o tutéž litinovou rouru, pokud se týče tytéž litinové kousky, které byly předmětem jednání a rozhodování okresního soudu ve S. O. Neboť i krajský soud v Mor. Ostravě běže za prokázáno, že litinová roura v ceně nejméně 500 Kč byla 20. října 1925 Rudolfem P-em a Stanislavem P-em ve společnosti ještě jiného spoluzloděje odcizena Rudolfu T-ovi, že byla jimi rozbita na kousky a tyto pak prodány obžalovanému Arnoštu Sch-ovi

za 72 Kč. Proti onomu rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě podal Arnošt Sch. zmatečnou stížnost a odvolání a uplatňoval mimo jiné důvod zmatečnosti čís. 9 b) Šu 281 tr. ř. z té příčiny, že stěžovatel byl z obžaloby pro týž čin sprostěn rozsudkem okresního soudu ve Sl. Ostravě ze dne 8. ledna 1926 a že proto rozsudek krajského soudu v Mor. Ostravě je zmatečným, poněvadž jím byla porušena stěžejní zásada trestního řádu »ne bis in idem«. Leč zrušovací soud nebyl s to, by zmatečnou stížnosti vyhověl ani pokud se dovolávala zmatku podle čís. 9 b) Šu 281 tr. ř., neboť rozsudek neobsahoval, jak to důvody zmatečnosti čís. 9 a), 9 b) a 9 c) předpokládají, vůbec výroku o přiznání nebo nepřiznání některého z důvodů trestnosti činu vylučujících nebo rušících, takže scházel již po formelní stránce potřebný skutkový podklad pro uplatňování onoho důvodu zmatečnosti. Avšak i předpisy Šu 258, odst. první a § 288 čís. 3 tr. ř. bránily zrušovacímu soudu, by v rámci pravidelného řízení zrušovacího vzal zřetel na onu okolnost teprve ve zmatečnou stížnosti uplatňovanou; neboť ve smyslu Šu 288 čís. 3 tr. ř. smí zrušovací soud za základ svého rozhodnutí položit jen ty skutečnosti, které sborový soud první stolice zjistil, nepřekročiv obžalobu.

Nezbývá proto než cestou mimořádného prostředku opravného, totiž cestou zmatečnou stížnosti na záštitu zákona ve smyslu Šu 33 tr. ř. zjednatí nápravu. Trestní řád jest ovládán zásadou, že nikdo nesmí pro určitý trestný čin poháněn býti ku trestní zodpovědnosti opětovně. Zásada »ne bis in idem« není sice v žádném místě trestního řádu vyjádřena výslovně. Nicméně tvoří jednu z nejdůležitějších předpokladů spořádaného řízení trestního a dochází výrazu v četných ustanoveních trestního řádu. Tak slouží zásada ta jmenovitě za podklad ustanovením o obnově trestního řízení (§§ 352 a násl.). Neboť, připouští-li trestní řád obnovu ukončeného trestního řízení a obnovu obžaloby jen za zcela určitých předpokladů, dokazuje to, že každá jiná obnova trestního řízení je nepřijatelná. Avšak i ustanovení §§ 57, 207, 213, 259, 260, 262, 263, 267, 281 čís. 7 a 8, 318, 320 atd. tr. ř. sledují hlavně účel, by se předešlo opětovnému stíhání pachatele pro týž čin. Tato ustanovení a zejména ustanovení §§ 262, 263 a 281 čís. 7 a 8 tr. ř. spočívají na zásadě, že obžaloba vznesená pro určitý čin, má v trestním řízení o ní zahájeném dojít svého úplného, ale zároveň také konečného vyřízení jak v ohledu skutkovém, tak i právním; to má ten účel, by o předmětu obžaloby vyšlo jen jedno rozhodnutí a by odňata byla možnost, by věc — vyjma případy obnovy — byla znovu zkoumána a souzena. Neboť z toho, že soudce jest oprávněn a povinen věc a sice v těch mezích, jak byla dána v obžalobu původně nebo následkem rozšíření obžaloby, objasnit se všech možných stran a rozebrat vyčerpávajícím způsobem jakož i uvážiti všechny při hlavním přelíčení na jevo vyšlé okolnosti skutkové a trestně právní hlediska, plyne nutně, že rozhodnutí vyšedší o obžalobě, to jest rozsudek, musí se jeviti jakožto konečné vyřízení obžaloby a že ku předmětu této obžaloby nelze se již po druhé vraceti. Poněvadž pak rozsudkem okresního soudu ve Sl. Ostravě bylo o činu, obžalovanému Arnoštu Sch-ovi za vinu kladeném, rozhodnuto pravoplatně ve smyslu osvobozujícím a ježto stíhací právo ve směru tom bylo

již spotřebováno, neměla, kdyžť tu nešlo o případ obnovy řízení trestního pro týž čin vznesena býti nová obžaloba a vydán opětý rozsudek, obžalovaného odsuzující. Rozsudkem krajského soudu v Mor. Ostravě byl proto porušen zákon ve své stěžejní zásadě »ne bis in idem«. Bylo proto k návrhu generální prokuratury podle Šu 33 a 292 tr. ř. uznati právem jak se stalo.

Čís. 2841.

Pojmy náhrady škody v § 187 a v 229 tr. zák. jsou zcela rozličné; v onom případě vyžaduje se náhrada celé škody činem způsobené nebo narovnáním stanovené, v tomto případě však toliko náhrada škody pachatelem podle jeho možnosti.

(Rozh. ze dne 1. července 1927, Zm I 12/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 9. prosince 1926, jímž byl obžalovaný podle Šu 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro zločin zpronevěry podle §§ 181 a 182 tr. zák., mimo jiné z těchto

důvodů:

Nalézací soud sprostil obžalovaného ve příčině zpronevěry 12.792 K, spáchané v letech 1905 až 1911, přiznav mu beztrestnost jednak pro účinnou lítost podle §§ 187 a 188 b) tr. zák., jednak pro promlčení podle §§ 227 a násl. tr. zák. Soud pokládá tuto zpronevěru právem za samostatný trestný čin. Státní zastupitelství napadá tento výrok, pokud se opírá o trestnost vylučující důvod promlčení, toliko výtkou, že nelze trestní věc rozdělovati na dva trestní děje, nýbrž že sluší na ni nahlížeti jako na čin jednotný, na kterémžto podkladě pak dovozuje, že o promlčení při zpronevěrách prováděných od roku 1905 až do roku 1924 v jednotném útoku tu nemůže býti řeči. Leč tato námitka je, jak dovozeno, pochybená a zůstává při nedostatku jiných námitek nedotčen sprostňující výrok nalézacího soudu, pokud se opírá o trestnost vylučující důvod promlčení, v celém svém rozsahu. Tu zjišťuje totiž soud, že splněny jsou veškeré zákonem v §§ 227 až 229 tr. zák. předpokládané podmínky; že vypršela desítiletá lhůta promlčecí; že se obžalovaný nedopustil v této lhůtě zločinu; že nemá již z činu užitku v rukou, a že, prodáv svoje i své manželky nemovitosti a dav z tržové ceny náhradu na 83.154 Kč 93 h, jakož i na oněch 12.792 K, dal poškozené obci podle svých sil zadostučinění a náhradu škody. Tento výrok v jeho celistvosti, jakož i v jednotlivých jeho částech týkajících se podmínek promlčení stanovených v §§ 228 a 229 tr. zák. zmateční stížnost státního zastupitelství nenapadá. Zejména nedotýkají se tohoto výroku ani vývody zmateční stížnosti v příčině náhrady škody předložením dokladů na 2298 Kč 69 h. Jsouť pojmy náhrady škody s hlediska §§ 187, 188 tr. zák. a